NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2075

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT-LEGAL

MỖI SỐ: 0$02

NGÀY THỨ NĂM 21 FÉVRIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

1918

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0=062 de large.

Une seule insertion. . . . . 0$30 la c/m

Par contrat annuel

Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 la c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne

Annonces judiciaires et légales. 1$50 la c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

HANOI

	1 an	6 mois	3 mois	1 an	6 mois	3 mois
Un an.	5$60	6$90	5$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3	50 3.00	3.00	3.00	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.00	1.50	1.50	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.50	0.50	0.50	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur

81-83 Rue du Coton. Hanoi

Fondateur : P. B. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN VĂN VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBACTANVAN HANOI
Tél. Hanoi n° 180

Nông-nghiệp với công thương-nghiệp

(Tiếp theo)

Cứ các điều đã tỉ giáo như trên thì những nước nông-nghiệp thật được nhiều cái hơn những nước công thương-nghiệp. Nay ta lại xét đến cái tình thế riêng của nước ta, thì nông-nghiệp càng có phần thích hợp cho nghiệp nhiều lắm. Xét về địa lý thì nước ta ở về khoảng ôn-đái và nhiệt đái, khí hậu ấm áp, mưa gió điều-hòa, rất tiện lợi về nghề giống tía, mà ruộng đất lại không phải eo-hẹp xấu xa như nhiều nước khác, trong cái diện-tích hơn năm bảy vạn phương-lý vẹn hai bên lưu-vực sông Mé-công cùng sông Hồng-hà và các chi-giang chằng-chịt ngang dọc, biết bao nhiêu là đồng điền tươi tốt, đồi bãi phì-nhiêu, phía dưới giáp bể thì mênh-mông những đất sa bồi, phía trên lâm-phận thì man-mát những rừng cây tốt, toàn là cái nguồn lợi không cùng không kiệt có thể làm cho chảy rót ra những lúa, những bắp, những bông, những đay, những hột nấu dầu, những là thuốc nhuộm, v. v. để cung cấp cho trong xứ ăn dùng dư-dụ mà lại còn có thể tiêu-thụ đi các nơi khác những vật-phẩm đương nhu-yếu trong thế-giới bây giờ. Xét về lịch-sử thì mấy ngàn năm nay vẫn là cái nước chuyên trị có một nghề nông, văn-hóa phong-tục đều gốc tự cái nền móng nông-nghiệp mà thành lập ra, và cũng không phải không có cái đặc-sắc khác người là cái đặc-sắc phác-thực thiện lương siêng-năng tiết-kiệm, nay nếu bỏ nông-nghiệp mà xu trọng về công-thương-nghiệp thì cái đặc-sắc ấy chắc lần lần tiêu-duyệt, mà cái văn-hóa phong-tục của những nước công-thương-nghiệp chưa chắc đã thần-thái được ngay. Xét về tính-chất dân-tộc thì phần nhiều ưa điềm-tĩnh, trọng quê-hương, không hợp với cái cách sinh-hoạt về công-thương-nghiệp, lại có cái tính mến gia-tộc, thích sum họp, người trong nhà mỗi người đi mỗi ngả mà mưu cái cách sinh-hoạt đan-độc như ở nước công-thương-nghiệp, người mình trừ phi cực chẳng đã không ai chịu thế. Ấy nước mình nói về địa-lý, về lịch-sử, về tính-chất dân-tộc đều không thích-hợp với công-thương-nghiệp như thế đó.

Huống lại còn có nhiều cái trở lực khác dù mình có muốn xoay sang công-thương-nghiệp chắc cũng chẳng được nào. Nhất là cái trở-lực về thời-gian. Trước kia công-thương-nghiệp mới có manh-nha, những nước xu-trọng về công-thương-nghiệp còn ít lắm, các vật-phẩm chế-tạo không có mấy, mà những nước nông-nghiệp còn nhan-nhản khắp trên mặt đất, nhờ được cái ơn đất nước, có nhiều phần tiện lợi về nông-nghiệp, thấy có vật-phẩm của người chế-tạo sẵn, đem nông-sản của mình mà giao dịch, dần dần nhăng bỏ hết các nghề thủ-công; những nước công thương-nghiệp nhờ có nhiều những nước nông-nghiệp như thế cung-cấp nguyên-phẩm chế-tạo ra được càng ngày cũng nhiều, tiêu-thụ đi càng ngày càng rộng mà trở nên giàu thịnh rất mau; từ khi các nước nô nhau xu trọng về công-thương, thành ra đỗ chế-tạo càng ngày càng thừa, đường tiêu-thụ càng ngày càng hẹp, cái vấn-đề giành giật thị-trường, tìm kiếm nguyên liệu đã thành là cái vấn-đề khó-khăn rắc-rối cho hết thảy những nhà kỹ-nghệ, những nhà thương-mại cho đến cả những nhà chính-trị, những nhà kinh-tế đương thì gan chọi óc ngày nay; hiện thời cả đại bộ-phận châu Âu đã là những nước công thương-nghiệp cả, nước Mỹ, nước Nhật gần đây công-nghệ cũng phát-đạt lạ thường, cái nơi còn có thể cung cấp nguyên-liệu và thị-trường chỉ còn có châu Á và một phần châu Mỹ; châu Phi, châu Úc tuy cung-cấp được nguyên-liệu mà cái sức tiêu-thụ không được là bao nhiêu; theo cái nguyên lý cung cầu (bên cầu nhiều mà bên cung ít thì bên cung có lợi, bên cầu ít mà bên cung nhiều thì bên cung không lợi) thì cái tình-hình doanh-nghiệp ở trong thế-giới ngày nay, ta không nên qua trọng về cái nghề nhiều kẻ cung mà ít kẻ cầu là cái nghề công-thương nữa. Hai nữa là cái trở lực về quốc-tế. Cái quan-kiện thứ nhất của những nước công-thương-nghiệp phải kiếm cho được rộng chỗ thị-trường; nhưng hiện nay phàm những chỗ gọi là thị-trường tốt ở trên mặt địa-cầu này, không đâu là không bị những nước công-thương-nghiệp tinh mắt nhanh tay, hà chiếm mất hết cả; lấy cái quốc-lực còn kém sút như nước mình mà chực cùng người chen vai thích cánh, thật là khó thay!

Cứ các cái lý-do như trên đã kể thì nước ta chỉ nên giữ lấy cái địa-vị làm một nước nông-nghiệp cho vững-chãi, chứ chẳng nên học-đòi người ta xoay làm một nước công-thương-nghiệp làm chi. Song phải biết rằng cái địa-vị làm một nước nông-nghiệp há phải cứ như nông-nghiệp của ta cày bừa cấu-thả, mà trông cây trông quả, phó may rủi cho trời mà cải-lương, nông-chủng làm thế nào mà lựa-lọc, phân bón làm sao cho tốt được thổ-chất, giống tía làm sao cho hợp được thổ-nghi, thủy-lạo làm thế nào mà phòng ngừa, hoàng-trùng làm thế nào mà trừ duyệt, ấy đều là những cái vấn-đề rất khẩn yếu cho một nước nông-nghiệp cần phải tìm phương kiếm thế mà giải-quyết cho xong ngay; nếu còn một khu đất nào bỏ hoang, một cánh đồng nào mất lúa, một thứ hoa màu nào sâu ăn bọ hại, một vùng ruộng rẫy nào lụt ngập tiêu-khô, thổ-chất xấu mà giống giọt không được hội thu, nông sản kém mà bán ra không được giá đắt thì chưa phải là một nông-quốc vậy. Lại phải biết rằng một nước tuy không phải là nước công thương-nghiệp, nhưng cũng không nhất-khái ta bỏ hết ta các công-nghệ thương-nghiệp, cái gì cũng ngưỡng cấp về ngoại-hóa mà việc giao-dịch trong nước toàn thao túng ở tay người ngoại thương đâu; một nước là nước nông-nghiệp hoàn-toàn như nước Đan-mạch kia mà những thứ công-nghệ cần dùng, trong nước cũng phải có đủ cả, có lúa thì tự làm thành bột, có sữa thì tự đóng vào hộp, có thịt thì tự biết cách ướp, có rau quả thì tự biết cách phơi, phàm những vật nông-sản của Đan-mạch hàng năm thâu-xuất các nước ngoài kể mấy trăm vạn đồng vàng đều tự tay người Đan-mạch chế tạo thành, mà việc giao-dịch với các nước ngoài cũng do một cái hội xã phát-đoái cộng-đồng của các nhà nông hợp nhau lại; gọi là nông-quốc, là không xu-trọng về công-thương-nghiệp, không có đại-tôn công-nghệ phẩm bán khắp ra ngoài mà thôi, chứ thực thì những thứ công-nghệ nhu-yếu cho người trong nước mình cũng các việc giao-dịch nước mình đối với nước ngoài phải có, thì đủ không là nước công thương-nghiệp, cũng không để đến phải thụ chế tay người: vì có như thế thì mới giữ được cái địa-vị nông-quốc của mình cho vững chãi vậy.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 20 Février 1924

Ngân thị ở Pháp

Hội liên hiệp các nhà hối-đoái tỉnh bắt phục việc đóng cửa ngân thị.

Tại thứ-dân nghị-viện

Nghị-viện bỏ 315 phiếu ưng chuẩn khoản thứ 3 nói về việc tăng thuế lên 2 phần mười. Số phiếu phản đối là 254.

M. Bokanowski, tiên-thẩm ủy-viên về sổ chi thu có trình tại nghị-viện rằng tính cả các số thanh giảm lẫn các số thu nhập mới được quá 5 nghìn triệu.

Nghị-viện lại ưng-chuẩn khoản thứ 4 miễn việc tăng 2 phần mười về mấy hạng thuế.

Việc đình-công ở nước Anh

Việc đình-công của phu làm ở các bến tàu nước Anh lan rộng mãi ra. Chánh-phủ đương tìm các phương-sách để vận-tải lương thực. Thị giá thực-phẩm tăng lên từ 31 đến 50 phần trăm

Việc nước Đức

Tin Dassedorf. — Người ta thấy cái tử-thi M. Hélferich, nguyên xã-trưởng về chánh-phủ biệt-lập.

Nhiều người về đảng biệt-lập bị dọa giết chết.

Các đội về đảng cấp-tiến quốc-dân xin chánh-phủ Bavière giao những người về đảng biệt-lập cho các tòa án công-dân xét án.

Von Kahr, tổng ủy-viên, và đại-tướng Von Lassow, là trưởng-binh ở xứ Bavière từ chức. Von Kahr vẫn giữ chức thủ-tướng.

Việc quân-linh bị-ban phát thẻ với chánh-phủ Bavière từ nay bãi đi.

Cứ như cuộc điều-tra trong đất Palatinat, thì rõ rằng các quan chức nước Đức ở hữu-ngạn, và các quan-chức bản-hạt có dự vào các việc rối-loạn mới rồi. Hiện đã bắt 34 người ở Diemstang. Trong số ấy có viên hai trưởng, viên chánh thẩm-phán, viên luật-pháp cố-vấn, viên hội-viên thành phố, viên chánh cảnh-sát, và viên phó cảnh-sát.

Hội-đồng tổng ủy-viên đã tuyển cử viên tổng-trưởng nghị-viện đất Palatinat. Viên ấy có trách-nhiệm bảo thủ trật-tự. Hội-đồng ba lần cấm không cho trưng-trị những người về đảng biệt-lập. Nghị-viện phải cam đoan không can thiệp gì với chánh-phủ không hợp pháp Heidelberg, và đồng-lao cộng-tác với các quan chức Pháp để tổ chức lại nền chánh-trị. Những người trước kia bị chánh-phủ biệt-lập trục-xuất cảnh ngoại, các quan trú-binh sẽ xét mà cho phục chức dần. Những người bị hội-đồng tổng ủy viên trục xuất thì phải trục xuất hẳn không được về nữa

Việc nước Lỗ-ma-ni

Tin Bucarest. — Việc nhân-dân khởi-loạn lan đến miền Đông-nam Tây-ba-lợi-a, và miền trung-ương nước Nga-la-tư.

Mỗi ngày chánh-phủ Xô-viết giết hàng trăm người.

Tin Trung-hoa

Ngày 11 Février 1924

Ngô-bội-Phu đối với Đoàn-kỳ-Thụy

Ngô bội-Phu đánh giây thép mời các tỉnh-trưởng làm lễ mừng thọ cho Đoàn-kỳ-Thụy (ở Thiên-tân).

La-hồng-Viên làm giáo dục bộ thứ trưởng

Tào-Côn cử La-hồng-Viên làm giáo dục bộ thứ trưởng. La đã nhận chức.

Ngô-bội-Phu đòi hỏi quân phí

Ngô-bội-Phu đánh giây thép cho Vương-khắc-Mẫn, xin trù giao quân phí hải quân trong năm nay.

Vương-khắc-Mẫn đòi tiền diêm dư

Ngân hàng các nước vì Tôn-bảo-Kỳ không nhận việc kim phật lang, giữ lại tiền diêm dư (tiền thuế muối trừ bồi khoản còn thừa lại) để khấu đi. Vương-khắc-Mẫn thân hành sang xin công-sứ Pháp, công-sứ Pháp không nghe.

Tôn-bảo-Kỳ đặt yến ở ngoại-giao bộ

Tôn-bảo-Kỳ đặt yến ở ngoại giao bộ, mời các nghị-viện và các người quan yếu, ý muốn liên lạc cảm tình để mưu khuynh đảo Vương-khắc-Mẫn.

Việc Quảng-đông

Tôn-Văn cử Dương-thứ-Khâm làm Quảng-đông tỉnh trưởng, Trịnh-Hồng, Niên làm tài chánh trưởng.

Thẩm-hồng-Anh đối với Tôn-Văn

Thẩm-hồng-Anh sai người sang Quảng-đông, xin đầu hàng với Tôn-Văn.

Dương-thứ-Khâm từ chức tỉnh-trưởng Quảng-đông

Dương-thứ-Khâm thấy Phạm-thạch-Sinh có ý phản đối, cố sức từ chức Quảng-đông tỉnh trưởng.

Lâm-Hổ sang Thượng-hải

Có tin đồn rằng Lâm-Hổ (tổng chỉ-huy quân Trấn-quỳnh-Minh) đã ở Đông-giang sang Sơn-đầu từ tháng trước, bây giờ lại có tin đồn rằng Lâm đã ở Sơn-đầu sang Thượng-hải ngày 11 février.

Hứa-trác-Nhiên sang Quảng-đông

Hứa trác-Nhiên (thảo tạc quân tổng-tư-linh Phúc kiến) sang Quảng-đông. Tôn-Văn khai quốc-dân đại hội mới Hứa vào dự hội, thương-nghị kế sách đánh Bắc-kinh.

Tàu Vĩnh-phong đóng ở Hồ-môn

Tôn-Văn nghĩ rằng cuộc chiến-tranh ở Đông-giang càng ngày càng thêm kịch liệt, mặt sông Hồ-môn phải tuần phòng nghiêm nhặt, đã ba lệnh đem chiếc tàu Vĩnh-phong đóng ở cửa sông Hồ-môn.

Vấn-đề tỉnh-trưởng Quảng-đông

Vì Dương-thứ-Khâm không chịu nhận chức, vấn-đề tỉnh trưởng Quảng-đông lại chưa giải quyết: Hồ-hán-Dân thì sức yếu không chịu nổi công việc phiền lao, Uông-tinh-Vệ thì quyết ý nhường Hồ, không chịu nhận chức ấy; chắc là đợi Hứa-sùng-Trí về đến Quảng-đông, sẽ cử làm chức ấy vì Hứa là Việt quân tổng tư lịnh, người Việt đều tin trọng, chức ấy chắc về Hứa thì xứng đáng hơn.

VIỆC KHIÊU-VŨ Ở GIA-NA-ĐẠI

Hồng-giáo-chủ Begin, ở Québec, (Gia-nã đại) mới có giáo-lệnh cấm tất cả các thứ khiêu-vũ như *valse, fox-trot, one-step*

Trong lệnh lại nói nếu các nhà hí-kịch và các rạp chớp bóng không sửa đổi lại chương-trình, cứ diễn những cuộc hại đạo-đức, thì sẽ có giáo-lệnh cấm.

Trong giáo-lệnh lại cấm việc chế-tạo và việc buôn bán các thứ rượu mạnh. Cả đến lối khiêu-vũ *polka* hồng-giáo chủ cũng cấm. Ngài nói cái đảng bộ trong cuộc khiêu-vũ ấy có hại về đường đạo-đức

Giáo lệnh lại khuyên dạn bà con gái phải ăn bận cho kín-đáo, chớ để lõa lồ khó coi.

MỘT THỨ SUNG BẮN 630 PHÁT TRONG MỘT PHÚT

Bộ chiến-tranh nước Anh quyết-nghị bỏ cả các súng cũ kiểu Lewis, mà dùng một thứ súng kiểu mai-hoa, cân nặng sáu kilos. Súng ấy để trên vai, hoặc kê để mà bắn cũng được. Súng bắn 400 viên đạn mà lại nguội ngay. Mỗi một cái nạp đạn chừa từ 20 đến 40 viên đạn. Một phút có thể bắn được 630 viên đạn, mỗi khi đổi cái nạp-đạn không mất đến hai giây đồng-hồ.

HÀI ĐÀM

Anh hùng trương ngộ

Một hôm ba tay bịp cùng nhau gặp gỡ trong đám tái bàn. anh thứ nhất thò tay hụt nọc, anh thứ hai trông thấy không muốn nói ra, bèn lên tiếng kể câu Kiều:

Bóng hồng thấp thoáng nẻo xa,
Xuân lan thu cúc mặn mà cả hai!

Anh thứ nhất nghe tiếng chột dạ, biết tay nấy cũng đồng chí với mình, bèn kể luôn một câu tiếp theo:

Một lời đã biết đến ta.
Muốn chung ngàn tử ắt là có nhau.

Anh thứ ba nghe xong biết là hai tay bịp nấy định thông lưng nhau để ăn chận mình, cũng ngâm nga:

Vì chăng xét tấm tình si,
Thiệt đây mà có ích gì đến ai?

Ph. h. K.

GIÓ BÃO DỮ DỘI Ở TÂY-BAN-NHA

Ở các miền Alicante, và Orihuela gió bão dữ-dội, tốc hai rặt nhiều, Nước lên đến gác nhà. Nhiều nhà đổ. Thóc lúa mất cả. Đường cái hỏng hẳn mất 0 kilomètres. Một cái ô-tô chở hành khách rơi xuống một cái vực Một người chết, 8 người bị thương Trong các tỉnh Murcie và Ségura, nước lên tới 9 thước. Miền ấy bị ngập hẳn. Nhân-dân chạy trốn vô số. Chánh-phủ đem thuyền bè cùng vật dụng đến cứu-trợ.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Tên các thứ cây cỏ ở trong quốc-văn ra thế nào?

(Tiếp theo)

Mấy năm nay người nước mình lại còn đem cái tên « Dương-liễu » mà đặt cho cây thông tây (Filao) nữa, mới thật là kỳ thay. Nguyên từ khi cây ấy trồng sang nước mình đến giờ, trước hết người mình thấy hình thể nó cũng phương phất hơi giống cây thông, mà của người Tây đem sang, nên mới đặt như thế; thôi, cũng tùng tiệm cho là được đi một cái, để cho có tên mà gọi, chẳng hơn không biết gọi là cây gì. Nhưng về sau không rõ tại làm sao, lại nghe đặt là cây « Dương » rồi thì bây giờ lại đổi sang « Dương-liễu »; có người hiểu sự bảo rằng « Dương-liễu tức là giống « Liễu » ở ngoại-dương đem về; lại có người bảo rằng loài cây ấy có hai giống, một giống cành lên thẳng gọi là « thông tây » còn một giống bởi cành nó đã xuống cho nên người ta mới gọi là cây « Dương-liễu ».

Nếu thật quả như thiên như lời ấy, thì nay ta lại cũng nên biết tại làm sao cây « Liễu » bên Tàu mà lại gọi là « Dương-liễu », nguyên « Dương » với « Liễu » vốn là hai giống khác hẳn nhau. Muốn biết cho rõ đầu đuôi cớ ấy, thì phải dẫn qua một đoạn lịch-sử khá dài, nhưng tưởng nay ta chỉ nên nhắc sơ lược sự tích sau này cũng đủ vậy: Vua Tùy Dưỡng-đế, dòng dõi họ Dương, hay ưa chuộng xa xỉ, có đào một con sông đặt tên là Ngự-hà, thông từ trong kinh ra cho đến Dương-châu, là nơi có tiếng phồn-hoa đệ nhất. Hai bên bờ sông trồng ước có mấy triệu cây « Liễu » liền tít như rừng; mỗi khi thuyền vua ngự đi chơi, có truyền cho các quan địa-phương kén chọn rất nhiều con gái, mặc áo quần hoa mỹ, kết thành đoàn thành đội, lần lượt đua nhau dưới bóng « Liễu » mềm mại thướt tha, sắc lục màu hồng, đua tươi khoe thắm; tay dắt dây bọc gấm, kéo thuyền rồng đu dật, theo điệu nhã-nhạc tiêu thiều, — Vua rất yêu mến cây « Liễu » bèn ban cho Ngự-tránh là Dương, đặt tên « Dương-liễu », cho nên từ đó mới có tên « Dương-liễu » vậy.

Ôi! sự tích cây « Dương-liễu » là thế, hình trạng cây « Dương-liễu » là thế, đối với cây « thông tây » khác nhau biết mấy lớp mấy tầng, mà không hiểu ai khéo cắc cớ, khéo thày lay, khéo dệt thêu ra cho thành chuyện.

Cái tên « Liễu » phi chỉ là đã thành một món tài liệu rất qui rất đẹp cho quốc-văn, mà trong các thức khí-dụng, thì « Liễu » cũng chiếm được cái địa-vị rất phong nhã, như « con dấu là liễu », « khay là liễu » v. v. cho đến trong bộ-bài-trùng mà cũng có tên « con là liễu ». Cái tên « Liễu » đã là quen thuộc trong làng văn như thế, mà nếu ta không biết cho rõ rằng phân biệt thì chẳng cũng uổng lắm ru! Vậy nên ta lại kể thêm một vài câu có chữ « Liễu » nữa.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

« Con ai vóc ngọc minh vàng, má đào may liễu dung nhan lanh lùng ».

« Không hay một nỗi không hay, bài thơ là liễu về tay ai cầm ».

Lại trong một tập Sử-trình của Trương-minh-Ký tiên sinh, vịnh cảnh các công-viên bên Pháp, cũng có câu :

« Thông chẳm hẳm, liễu lòng thông, huệ lan sòng sánh, bá tòng so đo ».

(Còn nữa) Phụng-Đình Tourane

Cuộc thi thơ

Của Nos-lui-Quyên nữ-sĩ

MDCCCXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Lễ nhạc y quan cõi Lạc Hồng.
Chín bậc cung-tường xây dựng trước
Ba triều hương lửa phụng thờ chung
Gió mây che chở trời Âu Á,
Non nước lâu dài đất Nhị Nùng.
Một chốn phồn hoa đô hội lớn,
Nhờ đây khôn trước giống tiên rồng.

Ngô-tri Tuân
Làng Trường-thinh, Nghệ-an

MDCCCXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu này nơi kỷ-niệm chung.
Nền cũ Khổng Nhan vừng khói tỏa,
Bia xưa Lê Lý dấu rêu phong.
Nguồn nho xa thấm dòng sông Nhị,
Gốc tuệ bền lâu trái núi Nùng.
Ai Mỹ điểm tô thêm vẻ mới,
Rõ ràng cảnh sắc gốc trời Đông.

Đồng-kim-Đăng
210, Avenue de Belgique Haiphong

MDCCCXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Từ Lý xây nên phủ mỹ cung.
Dựng cột thi-thư đàn miếu Lỗ,
Mở nền giáo hóa nước non Hồng.
Hương đưa mùi đạo lừng kim cổ,
Đèn tỏ rừng nho khắp bắc đông.
Giờ Mỹ mưa Âu vẫn chuyển mạc,
Chẳng vì dâu bể đổi văn-phong.

MDCCCXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Giáo hóa lừng trong cõi Á-đông.
Bến Nhị sum vầy sân lễ nhạc.
Non Nùng rực rỡ bóng văn-phong.
Từng Âu lại Mỹ hương còn ngát,
Trải Lý sang Lê lửa vẫn nồng.
Dòng dõi nước nhà danh tiết cũ,
Muốn nhờ đạo thánh để vun trồng.

Vũ-thiện-Xuyên
210, Avenue de Belgique, Haiphong

MDCCCXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng-miếu danh thơm cõi Lạc Hồng
Nọ bảng khói-nguyên mở nết tục,
Kia bia tiến-sĩ rõ rêu phong.
Lầu chuông tuyết điểm đông sang hạ
Gác trống sương gieo hạ lại đông.
Thánh giáo đi-luân bền nước Nhị,
Công khanh kế thế vững non Nùng.

Nguyễn-thiện-Tường
14, Rue M. Charon, Hanoi

MDCCCXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cung miếu đây là Lý khởi công.
Rỡ rỡ rừng nho mầu đạo học,
Uy linh của thánh khói hương nồng.
Vang lừng tiếng mõ thông Nam-Việt,
Cao ngất đền thờ giữa Á-Đông,
Nỗi cuộc phong - trào lay chẳng [chuyển,
Mới hay tôn-giáo vẫn tin sùng.

Đỗ-minh-Kinh
Làng Tương-mai, Hà-đông

MDCCCXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Qua đó là ai đứng lại trông.
Điện khuyết son vàng mưa gió nhạt,
Cung-tường thi-lễ lửa hương nồng.
Xây nền bốn phủ con đường rộng.
Đắp đổi ba triều cái bụi không.
Nùng Nhị vẫn còn non nước ấy,
Gương treo khuê các mảnh trăng [trong.

Nguyễn-khắc-Mẫn
Làng Phù-ưu, Bắc-ninh

MDCCCXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cỏ Giám còn ý chốn Nhị Nùng.
Nền tảng Sĩ-vương giường cột Lý,
Cung tường Khổng thánh nước non [Hồng.
Phấn son trang điểm gương khoa giáp
Vàng đá lưu truyền nếp đỉnh chung
Gặp hội giao thông tài tế mỹ,
Văn-minh rạng vẻ khắp tây đông.

MDCCCXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đàn hạnh hoa thơm cảnh Nhị Nùng.
Sân Lạc thấm nhuần con Lý vẫn,
Cửa Hồng man mát ánh nho phong.
Liễu xanh đê Đình đua màu đẹp,
Sen thắm hồ Tây đượm vẻ nồng.
Cây cỏ bốn mùa theo lệnh tiết,
Khí cơ vẫn chuyển đạo không cùng.

Vũ-tá-Trung
Làng Thổ khối, Bắc-ninh

MDCCCXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-vật còn ghi với núi sông.
Mấy lớp cung-tường in nước Nhị,
Một tòa miếu vũ ngất non Nùng.
Khói hương đạo đức nay còn đượm,
Bia đá tiền triều dấu chửa phong
Còn nước còn non còn miếu đó,
Trải bao dâu bể vẫn tôn sùng

Trần-duy-Cầu
Làng Vị-xuyên, Nam-định

MDCCCXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu làm nên cõi Lạc Hồng.
Giáo-dục theo dòng Đông-lỗ thánh,
Đường đàn như về Tố-vương cung.
Gương lồng cửa đạo in thu nguyệt,
Hòa khắp trời nam mở Việt phong.
Miếu hẳy còn lâu còn quốc túy
Anh hùng qua đó nhận mà trông.

Lợi - Hưng
266, Rue du Protectorat, Nam-định

MDCCCXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thuở Lý gây nền trải mấy đông.
Nam trực cao xây mưa chẳng chuyển,
Bắc tường dài đắp gió khôn long.
Núi Nùng cây cỏ kia xanh tía,
Sông Nhị nguồn dòng đó chảy trong.
Mấy đợt rừng nho đường hệ vững,
Chính vân cách vật nói không cùng.

Hoàng-đình Thei
Làng Quan-tử, huyện Lập-thạch

MDCCCXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu thành lẫu khuê chói vẻ hồng.
Ba cửa tôn nghiêm triều Lý dựng
Một nền lễ giáo cõi Nam chung.
Bia in văn hiến mưa nào nhợt,
Cột vững cương-thường gió chẳng [lung.
Đường Giám những ai qua lại đấy,
Này gương nhật nguyệt dựng mà trông

Nam-định, Phạm-khánh-Toại

MDCCCXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Miếu thành xưa nay quốc-tế sùng.
Rang vẻ quan giàu tường mấy nhịp,
Treo gương thâu hóa cửa ba trùng.
Lân vân sông Nhị êm đềm quyện,
Bề học miền Nam lớp lớp trông.
Thành trách biết bao người tấm gội,
Y quan con rỗ nếp hoa-phong.

Phạm duc Thích
Cát-trung, Trực-ninh, Nam-định

VIỆC HANOI

Thời tiết

7 giờ 22 độ
15 giờ 22 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ sáu, 22 Février 1924

Âm-lịch

18 tháng giêng năm Giáp-tí

Ngày Tân mùi
Hành Thổ, Sao Cương, Trực Cấp.
KỴ : Tác-tường, Phục-đước
NGHI : Tế tự, Ký-phúc, Cầu-tự, Thượng biểu, Hội hữu, Kết hôn, Giá-thú, Xuất-hành

Giá bạc. — Kể từ ngày 21 Février 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 12 $ 00.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 21 février 1924* : 3%. 53.55. — 3%. Thứ hoàn vốn dần 64.50. — 4%. 1917 56,65 4%. 1918 56,5 — 5%. 1915-1916 66,20. — 5%. 1920 81.40.

Tin tàu. — Tàu *Lénois* tới Hondau ngày 21 février 1924, hồi 18 giờ.

Cuộc mở sổ công-thái Đông-pháp. — Cuộc mở sổ công-thái Đông-pháp lần thứ tám mà bản-báo đã nói trong một số trước thì đến ngày 1er mars 1924 hồi 8 giờ sáng sẽ họp tại tòa Đốc-lý Hanoi. Hội-đồng coi việc mở sổ có :

MM. quan chánh sở Tài-chính hay một viên đại-biểu ngài làm chủ tọa ; Galiacy, đại-biểu quan chánh Ngân-khố, Lê-trung-Ngọc, tổng - đốc tòa Thượng-thẩm ; Beau, phó chủ-sự tại sở Tài-chính làm hội-viên.

Xin nhắc lại rằng kỳ sổ số này có 1.030 phiếu được boán lại là :

Bốn số	1.000 $
Hai mươi sáu số	500 $
Một nghìn số	100 $

Quan Đốc-tơ Bi-cô-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh nội thương, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giò, số nhà 33, Hanoi Sau nói 314

Quan Đốc-tơ có cả nhà cho người đó, người ăm đến năm, ai cần lại hỏi. 2092

Hội-đồng thành-phố. — Hội-đồng thành-phố đáng lẽ 9 giờ tối 22 février hop thì nay lại hoãn đến hôm sau là thứ bảy 23 février cũng giờ ấy.

Một sở mới sắp đặt : Y-tế và Vệ-sinh-cục. — Sở Y-chính Đông-pháp xưa nay dưng dâu vẫn có một quan binh giữ chức giám-đốc, coi tất cả các bệnh viện trong xứ là vì các quan bác-sĩ chánh thầy thuốc các nhà thương phần nhiều là quan binh cả. Ngày nay số các quan bác-sĩ ngạch văn ở các tỉnh đã nhiều, cho nên chánh-phủ định lập ra một sở mới là Y-tế và Vệ-sinh-cục coi tất cả các quan thầy thuốc ở Đông-pháp mà không thuộc về ngạch binh. Không phải tôi thì ai cũng biết rằng chức ấy không còn ai xứng bằng quan *docteur* Le Roy des Barres hiện sung chức chánh sở Y-tế Bắc-kỳ.

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày thứ tư 20 đến ngày thứ bảy 23 Février 1924.

THỜI SỰ

MARIE VỚI CON KHỈ

Bài-kịch rất cảm động chia làm 4 phần Do Jean Durand bày trò.

Trong truyện này, Berthe Dagmar chồng nhau với một con rắn lớn một cách rất là cảm động.

LÚC BỈ LÚC THẮI

Buổi ban ngày hạ giá

Ngày thứ năm bắt đầu từ 17 giờ 30.

Ai tin. — Bản quán được tin buồn rằng ông Phạm-xuân-Tuyết, thị độc học sĩ, nguyên thư-ký thượng hạng tòa Đốc-lý Hà-nội, chủ hiệu Ích-ký, vừa tạ thế ngày hôm nay tại qui-xá ở bàng Giấy số 58, năm nay ông hưởng thọ 53 tuổi.

Ông Phạm-xuân-Tuyết lúc bình sinh vốn là người rất trung hậu, phong nhã, lại là một nhà học thức có tiếng tự xưa.

Đối với bản-báo thì chẳng những ông là một người bạn rất qui báu mà lại còn là một tay bút giỏi, tuy rằng ít viết, độc giả chưa được đọc là mấy, nhưng đã giúp báo-quán từ ngày mới có tờ *Đông-pháo*.

Nay ông sớm khuất, bản quán thật là cảm một tấm tình thương-tiếc vô cùng.

Đến 12 giờ ngày mai, thứ sáu, sẽ làm lễ cất đám, an táng tại đất chùa Liên-phái.

Trong dịp buồn rầu này, bản báo xin có lời trân-trọng kính viếng ông và chia buồn với qui quyến

BÁN NHÀ

Phố Mới, số 1, 3, 5 và 7.
Hỏi : Số 6, phố Ngõ-gạch.
3758

Cuộc đua xe đạp. — Cuộc đua xe đạp ngày chủ nhật vừa rồi, thiên-hạ đến xem đông lắm. Cuộc thi hạng ba thì Jean Victor được nhất cùng đến với Paris, Apperé và Ferrière, bốn người một lốc. Jean Victor từ rày trở đi được thi vào hạng nhì và Paris rồi ra chắc cũng được đổi lên hạng trên.

Vì kỳ này vắng Bồng với Công thì Đường được giải nhất rồi đến Hội, Hai và Hay.

Đường và Hội mỗi ngày mỗi tiến nhiều, chỉ nay mai là được lên hạng Bồng với Công. Mong rằng kỳ sau lại được thấy hai tay này ra đấu.

Cuộc Hoa-kỳ thi giải nhất về Le Stumph và Fauconnet rồi thứ 2 đến Boyé, Monseral, 3e Progin - Cousin, 4e Marc - Ettori, 5e Moreau - Maron.

Còn như cuộc tranh lấy giải vô-địch Bắc-kỳ của Monserat và Marc phải đấu với nhau (vì cuộc thi lên Sơn-tây độ nọ hai người cùng nhất) thì nay vì Monserat sắp về Tây nhường lại cái giải ấy cho Marc mà không đấu nữa. Thế là năm nay có hai giải vô-địch ở Bắc-kỳ.

Ăn cướp và giết người. — Sở mật-thám vừa bắt được tên Ng-văn-San và tên phó lý Ng-v-Phan ở làng Ngọc-quế, huyện Quỳnh - côi tỉnh Thái-bình phạm tội ăn cướp và giết một người làng ấy tên là Loát. Hai tên ấy đã phải bắt nộp quan chánh án tỉnh ấy.

Một cô dâu bị bắt vì tội bội tín. — Đào Trang, 21 tuổi, mới thôi hát, nhà ở phố Nghĩa-địa Tây số 24, có trát quan chánh án Nam-định bắt về tội bội tín thì đã phải giải vào Tòa án.

Áo của ai ? — Người phu xe số 43 ngày hôm qua hồi 5 giờ rưỡi có đem nộp sở Cẩm một cái áo *pardessus* dạ xám, nói là của một người Tây bỏ lại mà đã kéo được mấy giờ chưa trả tiền.

Ngã chết. — Quan Biện-lý Hanoi đã cho xét về việc tên Đào-v-Hương, 26 tuổi, quán làng Bai-do (Hà-đông) nằm ở nhà điên tại nhà thương Hano bị ngã mà chết.

Bán một cái nhà cho thuê, kiểu xinh, ở chỗ rất tiện có ba lớp mỗi lớp ba buồng.

Hỏi tại : Đường Quan-thánh, số 140

Vì t - Nam thanh - niên hội. — Cuộc đi xem các thứ máy hơi nước ở Hanoi đã nhất định ở trong Việt-Nam thanh-niên hội tạp chí vào ngày 24 tháng février thì hoãn lại đến ngày khác. Chủ-nhật 24 này tại hội-quán V. N. T. N. đúng 3 giờ chiều sẽ có một cuộc chớp bóng không lấy tiền. Chớp bóng bằng máy lớn mới đặt (có máy điện để chiếu sáng). Chương-trình dài và hay lắm. Xin thành tâm mời hết cả các hội-viên đến dự kiến.

H. V. N. T. N. lai cảo.

Bán : Bàn ghế bày buồng ăn.
Bàn ghế bày buồng khách.
Các thứ đồ vật.
Xe song-mã có đóng sẵn cả ngựa.
Xe nhà cao-su.

73, *Phố hàng Bông Thợ-nhuộm*

Chửa đồ ăn cắp. — Ng-thị-Cả, 41 tuổi, bán hàng vải ở ngõ Ngang số 15 bị ăn phạt 3 tháng 1 ngày tù về tội chứa đồ ăn cắp thì đã phải bắt giam.

Ăn cắp và mạo chữ. Ng-tu-Thanh, 19 tuổi, nhà ở hàng Bông, số 27, giữ việc thu tiền cho nhà in *Thực-Nghiệp*, tiêu của nhà in ấy 110 đồng và mạo chữ, lại ăn cắp thêm 53 $ 71 nữa thì nay đã phải bắt để xét hỏi.

Hung đồ. — Hồi 4 giờ sáng hôm thứ ba rạng ngày thứ tư mới rồi, có hai người đàn bà gánh quang thúng đi chợ buôn ngô. Khi mới qua phố Nghĩa-địa Tây đó giảm bước thì chợt đâu có hai đứa hung đồ, người to béo lực-lưỡng, nấp ở trong bụi tre sau Nghĩa-địa Saigon, chạy ngay ra nắm lấy hai người đàn bà ấy mà bóc lột, và đứa cầm một con dao phay thật sắc, dậm dọa rằng nếu kêu thì đâm chết, đường sá lúc bấy giờ vắng tanh, người thì chẳng có một ai, xe qua lại chẳng có cái nào, chỉ trơ trọi có hai người đàn bà với hai đứa hung-đồ ấy mà thôi. Chúng lấy lưng và lấy dao cắt ruột thượng của hai người đàn bà ấy lấy 2 $ 30, xong rồi, chúng bảo nhau chạy ngay về con đường mới đỗ đất sau nhà máy rượu.

Gớm cho quân buông đồ ấy to gan thật! đường phố đến máy sáng choang, mà chúng còn làm thế, buổng chỉ là mà chúng còn làm thế, buổng chỉ là mà chúng đường tối tăm thì chúng làm sao nữa. Nếu những bọn hung-tu-đồ đến đâu Nếu những bọn hung-tu-đồ đến đâu Nếu những bọn hung-đồ này mà không đỗ bắt, trừng-trị nghiêm-nhặt thì chúng còn làm mãi, vì đường này buổi sáng sớm thường có người qua để xuống lò lợn lấy thịt.

Tấn lai cảo

Cái nạn hàng ngày. — Trưa hôm qua, xe điện đang đi ở làng Bưởi thì có một người nhảy lên xe, bị bánh xe nghiền đứt hẳn chân bên trái. Người bị thương tên là Phạm-v-Tư, 28 tuổi, nhà ở làng Thụy-khuê, phải khiêng ngay vào nhà thương.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương tâm đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tenis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Saïd ải-cập Hoà.

Coi khoẻ, hé-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 98, GIÁY NÓI SỐ 236

6018.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói.	0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói.	0.10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) học vào hộp bán kín, mỗi hộp hai mươi điếu.	0.20

5997

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Con nước lên xuống — Ngày thứ năm 21 février 1924 :

Nước lên 31 phân, vào hồi 4h55 buổi sáng ;

Nước xuống 8 phân vào hồi 5h5 buổi chiều.

Ngày thứ sáu 22 février 1924 :

Nước lên 30 phân vào hồi 5h41 buổi sáng ;

Nước xuống 10 phân vào hồi 7h10 buổi chiều.

Ngày thứ bảy 23 février 1924 :

Nước lên 28 phân vào hồi 6h32 buổi sáng ;

Nước xuống 12 phân vào hồi 8h30 buổi chiều.

Trẻ con lạc. — Có bé lên chín tuổi tên là Nhuần con M. Phạm-văn-Tiệp ở ngõ Quảng-lạc tự nhiên đi đâu mất từ hồi 7 giờ ngày 17 février trước.

Chó dại. — Con chó của một ông Tây ở phố Strabourg tự nhiên chết thì nay xét ra nó bị bệnh dại, trước đây có liếm tay con gái ông Tây nên ngày thứ hai đã phải đưa cô ta lên Hanoi chữa thuốc. Còn một con chó nữa cũng bị nó truyền nọc độc cho thì người ta đã giết chết.

Nạn xe đạp. — Mới một giờ tối thứ ba một người đi xe đạp đến Place Nationale và phải chiếc xe tay hiệu P. O. L. số 2052 một cái thực mạnh, [illegible] không can gì.

Vật rơi. — Vũ-văn-Đoàn làm lính đoan có đơn trình đánh rơi cái hình thuế thân và cái thẻ sưu tỉnh Quảng-yên.

Một cái ví đa đựng cái hình tên Vũ-văn-Nganh, nhiều giấy má khác nữa và bốn xu rơi ở đường ngày hôm qua đã đưa về để tại sở Cẩm.

Cái lỗ ở các rạp hát. — Hôm nọ Hi-hi tôi trần-thuyết lên báo chương cái lỗ của mấy bác ở các rạp hát, mong rằng các bác sớm biết mà tìm ngõ cũng là một điều hay, chứ thực ra sở phải đo sự thù ghét gì đâu ; thế mà mấy ngày hôm nay các bác nhao nhao cả lên, nào đe-loi người nầy, nào ngờ vực người khác, tựu trung các bác chỉ chực giở những thủ-đoạn đáng buồn cười ra trước mặt công-chúng mà thôi. Như thế há chẳng lại là một cái lỗ nữa ra ? mà cái lỗ nầy có lẽ luật pháp không dung nào.

Hi-hi lai cảo

Các tin vặt. — Tên Lê-văn-Hựu tức Hiu, 28 tuổi, vô nghề-nghiệp ở An-dương, bị lầm nỗ từ ngày 30 juillet năm ngoái về việc ăn cắp quần áo đáng giá 2 đồng của tên Bùi-văn-Đệ ở hộ từ bên Hạ-lý ;

Tên Ng-văn-Tịch, 36 tuổi vô nghề-nghiệp, ở An-dương bị lầm nỗ từ ngày 9 trước về việc ăn trộm quần áo đáng giá 42 $ 10 của tên Đào-v-Lượng cùng ở An-dương, thì ngày nay đều đã bắt được cả để tra vấn rồi đưa ra tòa nghị xử.

Cô dâu bỏ nợ. — Chiều thứ tư ở Sáu-kho có một đôi giằng co nhau mà cái thấy thì mặt xanh xám, chân tay run lập-cập ; còn cái cô miệng loa mép giải, lìu-nhìu chẳng ai hiểu chi cả. Sau mới vỡ chuyện cái cô đó là ả-đầu hỏi tiền hát cái thầy kia là quan viên.

Ôi ! lúc lấy chẳng biết đòi bèn có nhờ lại thời khắc ôm vai kề đùi, và nhỏ to tri-kỷ những chi chi không nhỉ ? Chắc rằng cái câu « mời quan xơi rượu » hôm nào cũng còn phảng phất bên tai đấy, ai ạ !

K. lai cảo

Trả lời bài « Chúc tết ». — Bản-báo tiếp được bài sau nầy :

Ngày chủ nhật 17 février vừa rồi tôi xuống Haiphong có gặp các công-viên chi hội Trung-Bắc-kỳ nông-công thương tương-tế dưới đó, thấy ai cũng ân hận về bài « chúc tết » của ông Hi-hi gửi đăng ở qui-báo số 2064 xuất-bản ngày 8 février 1924, vì bài đó có thể phạm đến danh-dự các viên-chức trị-sự chi-hội Haiphong của bản-hội, vậy xin qui-báo làm ơn đăng cho mấy câu bộc-bạch nầy để các hội-viên bản-hội được rõ là bài đó không phải nói về bản-hội.

Tôi lại xin tuyên-bố rằng các viên-chức bản-hội hội chúng tôi tuyển-cử ra đều là người đứng-đắn và lão-thành, không khi nào có sự hành-vi khả-ố làm mất lòng hội-viên như lời ông Hi-hi nói đó, về lại ngày hôm tết Nguyên-đán năm nay, các hội-viên bản-hội tại Haiphong chỉ họp mặt nhau để chúc mừng hội và chúc mừng nhau năm mới, chứ tuyệt-nhiên không có rượu chè gì cả, ông phó-hội trưởng Ng-xuân-Đài cũng về tại-đó, mà khi về thì ai ai cũng đều vui vẻ cả, chứ không có ai ăn-hận điều gì. Tôi bộc-bạch mấy lời nầy là để các hội-viên bản-hội được biết rõ chứ không có ý gì công-kích ông Hi-hi vậy.

T. B. K. N. C. T. T. T. hội
Hội-trưởng
Nguyễn-huy-Hợi lai cảo

HÀ-ĐÔNG

Chỉ tại bọn lính trạm. — Nhiều người ta than về cái nỗi thư gửi về các miền nhà quê nhiều phen bị chậm trễ lắm. Điều đó là chỉ tại cái tật trễ-nải của bọn lính trạm mà ra ; nhất là bọn lính trạm về mấy tổng thượng hạt Thanh-oai và Phương-hài, có khi thư người ta gửi về dụ từ Hà-đông hay Hà-nội về các miền nhà quê các vùng đó, đương đi chỉ độ ngót một giờ hay hơn một giờ là đến nơi, thế mà có khi chúng ngâm mãi thư của người ta cho đến giảm bảy ngày hay một vài tuần lễ nữa cũng nên ! Lắm phen người ta bị nhỡ việc, hay bỏng việc cũng chỉ tại cái tật trễ-nải của bọn lính trạm khốn-nạn ấy mà ra. Tưởng các người có trách-nhiệm về việc đưa thư từ ở các vùng đó nên mau mau mà sửa cái tật ấy đi cho công-chúng nhờ.

SƠN-TÂY

Sân được hoàng. Hôm mồng 9 tháng giêng tạ, ông chánh hội làng Phù hữu cùng người nhà đem chó săn và thịt (tức đan bằng gai) đi sân hoẵng ở rừng Lư làng Yên-kỳ, có bắt được một con hoẵng [illegible] ông lại sân được một con nữa, nhỏ kém con trước một chút. — Rừng Lư trước rất rậm, thường vẫn có hổ, báo ở, nhưng dân sở tại phá làm nương dân, nay đã gần thành một khu đất rất tốt để giồng giọt các hoa màu. Bởi vậy hổ, báo không dám ở nữa, chỉ còn hươu, nai, hoẵng, cầy, v. v. mà thôi.

Sự tai hại về trận mưa đá vừa rồi. — Trận mưa đá đêm hôm mồng một tết, mấy xã như Thanh-lạng, Chu-miên, La-phẩm, v. v. ở hạt Quảng-oai rất là thiệt hại ! Cây cối gẫy đổ, hoa màu nát bét hầu hết. Những hạt mưa bằng cái chén, tụ lại thành từng tảng to, mãi quá trưa hôm sau mới tan hết ! Dân cư mấy vùng nầy bây giờ phải đi mua ngô, đỗ về giao lại ! Trận mưa đó thật là làm khổ riêng cho những kẻ bần hàn, cày thuê cấy mướn ở mấy vùng nầy lắm.

Th. lai cảo

Cái nạn hàng ngày. Hồi 12 giờ rưỡi trưa hôm 19 février, cái xe ô-tô số T. 817, chauffeur là Phạm-v-Chuẩn cầm máy, đưa sáu bảy người vừa bánh-khách ở Hanoi vừa hành-khách ở Sơn-tây vào lễ ở chùa Hang. Khi xe đi đến ngang trại linh khố-đỏ, thì đè phải đi bà già 54 tuổi, tên là Ng-thị-Sẫu, đi bán quà bánh cho lính, bị lõi cả mắt ra, một mảy rập cả, chết ngay không kịp cứu được nữa.

Ngẫm nỗi bà già nay vất vả lắm, chồng con không có, tử cố vô thân, ngày đi bán quà bánh lần hồi, tối lại về ngủ nhờ người thủ-hộ ở chùa Thanh-trì, huyện Tùng-thiện Sơn-tây.

Ông Cẩm đã vào tận nơi biên khám và cho đem cái tử-thi ra nhà thương để xét những vết thương, còn sự tai nạn xảy ra tự bên nào thì còn đang xét hỏi.

LẠNG-SƠN

Thưởng hàm. — Được thưởng hàm về dịp tết :

Thăng tùng cửu-phẩm văn-giai : MM. Hà-biển-Luân, chánh-tổng tổng Thanh-khê, châu Điểm-he ; Nông-ngọc Thanh, chánh-tổng tổng Hữu-Lương, châu Bình-gia ; Nông-văn-Hội, chánh-tổng tổng Đông-phai, châu Trang-định ; Hoàng-khanh-Vượng, chánh-tổng tổng Hành-du, châu Thoát-lang ; Vi-thế-Luân, chánh-tổng tổng Vĩnh-đặt, châu Văn-uyên ; Lã-lương-Tân, chánh-tổng tổng Trung-tri, châu Văn-uyên ; Hoàng-văn-Kiên, phó-tổng tổng Bắc-khê, châu Tràng-định ; Dương-văn-Oai, phó-tổng tổng Bắc-sơn, châu Bắc-sơn ; Dương-văn-Sân, phó-tổng tổng Nhất-thê, châu Bắc-sơn ; Vi-đình-Kim, phó-tổng tổng Sơn-trang, châu Ôn ; Chu-vĩnh-Lương, lý-trưởng xã Vĩnh-đặt, châu Điểm-he ; Nông-đức-Minh, lý-trưởng, xã Nghĩa-điền, châu Trang-định ; Trần-văn-Kiên, lý-trưởng xã Đông-gia, châu Tranh-dinh ; Hà-diên-Hưng, lý-trưởng xã Hoàng-đông, châu Cao-lộc ; Chu-vĩnh-Tân, lý-trưởng xã Lộc-dương, châu Cao-lộc ; Dương-công-Tu, lý-trưởng xã Bắc-sơn, châu Bắc-sơn.

Thăng tùng cửu-phẩm bá-hộ : MM. Nông-văn-Thu, trưởng-phố, quản xã Hoàng - đông, châu Tràng - định ;

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bồ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời châu phê rằng :

Chiếu nay đai được phòng của MONTÈS gửi dâng, có chế nên một thứ rượu bồ đã từng ngự dụng qua rất hạp, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chủ-ông để tỏ thanh-giá.

Khâm thử.

啓定三年二月初七日內閣奉
欽撒招得河內大藥房貴參庫鑑
有製補酒試御用頗作允當
黨參酷宗壽貴藥房主翁
以茲獎勵
內閣恭錄

Rượu này đã khảo-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Tên tôi là Phạm thị Vinh tức là Mme veuve Hai Ôn, quán tại làng Đông-ngạc, tỉnh Hà-đông, buôn bán tại Hai-phong, phố chợ sắt, số nhà 272, có con giai tên là Phạm huy-Lan 23 tuổi, đi vắng từ năm 20 tuổi tôi đã đi tìm hết cách mà chưa thấy con tôi về, tôi cưới vợ cả cho nó là Phạm-thị-Giần từ năm nó 11 tuổi, vợ lẽ là Nguyễn-thị-Bản năm 18 tuổi, con tôi ở Hai-phong đi ngày 5 tháng 5, năm Khải-định thứ 6, đến rằm tháng một năm ấy thì vợ cả nó đẻ được đứa con gái, đến ngày 21 tháng năm dư năm sau thì con bé ấy chết. Tôi không hiểu vì lẽ gì mà con giai tôi đánh nhau với vợ cả nó được ba hôm thì đi mất, từ khi vắng chồng thì Phạm-thị Giần cùng bố đẻ ở chung nhà với tôi, nhưng hai bố con dọn hàng ngoài cửa, đến ngày 28-12 năm Khải-định thứ 8 vừa rồi, Phạm-thị Giần đòi ra lấy chồng mà người chồng này lại là bạn thân với con giai tôi, nhưng tôi cũng không thể ngăn giữ được Phạm-thị-Giần, vì con giai tôi đi vắng mà tôi là mẹ chồng giữ sao được. Vậy từ nay trở đi tên Phạm thị Giần không là con dâu tôi nữa, dù có can phạm điều gì, hay công nợ ai thì tôi cũng không biết và không chịu trách-nhiệm.

Phạm-thị-Vinh tức Mme veuve Hai Ôn
buôn bán Haiphong

ĐỒNG TIỀN VÀNG, ĐỒNG TIỀN BẠC

Ở trong chùa Hương nay có bán đồng tiền vàng, đồng tiền bạc

Đồng tiền một mặt có khắc chân-ảnh đức phật Nam-hải Quan-âm, một mặt có khắc năm chữ nho Hương-tích Quan-âm tượng

Những đồng ấy trước khi bán có dương lên cúng phật, đeo rút khước, hình như có đức phật ở trên đầu, trên cổ, luôn luôn. Đủ cả giây kim-tòng để đeo coi ra có vẻ nhà quan, cũng không khác gì kim tiền, ngân tiền vua ban vậy

Có bán tại

Hanoi :	Hiệu Mạc-đình Tư số nhà 136, hàng Bông
Nam-định :	Hiệu Mỹ-ký, số nhà 22, Cửa đông.

Giá bán

Tiền vàng	0$60
Tiền bạc	0, 30

BÁN TIỀN NGAY

Một cái xe conduinette hiệu « Citroën » 10 mã lực, dùng mới có tám tháng, xe con tốt lắm. Nay muốn bán, giá là 1.450 $ 00.

Hỏi tại M. Gouguenheim, à Đáp-cầu. 3755

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có tăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Dương-văn-Bầm, châu đoàn, quán xã Bình-lâm, châu Tràng-định; Hoàng-văn-Bảo, tổng-đoàn, quán xã Bình-bảo, châu Bình-gia; Lương-chiêu-Loan, tổng đoàn, quán xã Bảo-lâm, châu Văn-uyên; Đinh-thiên-Văn, tổng đoàn, quán xã Quảng trù, châu Cao-lộc; Dương-thân-Tu, xã đoàn xã Bắc-sơn, châu Bắc-sơn; Hoàng-sĩ-nhân, xã đoàn, xã Văn-giáp, châu Điềm-he; Hà-minh-Nghĩa, xã đoàn xã Bình-phúc, châu Bằng-mạc; Hoàng-văn-Nang, xã đoàn xã Bình-phúc, châu Bằng-mạc; Hoàng-đức-An, xã đoàn xã Thuy-loàn, châu Thoát-lãng.

NAM-ĐỊNH

Quan Đốc-lý Graffeuil về Pháp. Quan Đốc-lý Graffeuil đến tháng mars này thì về nghỉ bên quí-quốc.

Chưa rõ ngày nào ngài khởi-hành và quan nào về thay ngài.

Lễ phật hôm rằm. — Hôm rằm tháng giêng, các đình chùa thật là **đông người đi lễ**

Các bà các cô bao giờ cũng giữ số nhiều. Thôi thì quần là áo lượt, mớ bảy mớ ba, thật là náo nhiệt lạ lùng.

Nghĩ ra cho cùng thời cũng không nên trách đàn bà ta hay đi lễ bái. Các bà quanh năm ăn chẳng được ăn, chơi chẳng được chơi, ngày rằm tháng giêng trước nữa đi lễ phật, sau cho nó hả cái bụng đàn-bà; thế chẳng hơn là tụm năm, tụm ba mà rì-rì rút bất ư?

Hội học-giới bảo-trợ Nam định. Hội này lập thành đã được 6, 7 tháng nay, các báo thường đã cổ-động, các bực thức tự, đã nhiều ngài vui lòng tán-thành. Không nói ra thì ai cũng công-nhận là một hội có ích.

« Hội học-giới-bảo-trợ » giúp cho lũ thiếu-niên không những là đức-dục, trí-dục và thể-dục lại giúp cho cả vật chất mà có một số nhiều học sinh cần phải giúp! có thực mới vực được đạo, than ôi! biết bao nhiêu là thiếu-niên tuấn tú, thông minh cần mẫn, đang học dở dang mà vì cảnh-ngộ trong gia-đình, lý-tài quẫn bách đành phải bỏ học, để về giúp việc nhà hoặc bị bắt ép phải bước chân sớm vào trường lao-động, kiếm kế sinh-nhai! Khác chi một con bê non, răng sữa chưa rụng, trí khôn còn dại, chân còn lẩy bẩy mà đã bị kề vai kéo cày nặng nhọc! Thương thay! Chữ bần là cái chi chi mà khiến cho loài người phong-trần như vậy!

Tôi xin viện một cái tang-chứng trong câu chuyện sau này để chư độc-giả biết cho cái cảnh học-trò nghèo.

Một đứa học-trò mắt đỏ hoe-hoe nét mặt âu-sầu khoanh tay, cúi mặt ra ý sợ hãi, thưa rằng: « Thầy cho con bỏ học! »

Việc gì mà bỏ! con học đang tấn tới sắp được lên lớp cùng là lĩnh phần thưởng! bây nào! về chỗ! »

— Thưa thầy con đang được thầy thương yêu, bạn bè yêu mến, con nào lại rồ dại đi học đâu mà để xa thầy, cách bạn. U con bắt bỏ!

Chỉ lảo nảo! u nào bảo may bỏ. chết chửa thằng này hư rồi!

Cậu học trò bèn nức nở khóc thưa rằng: « thưa thầy, một tuần lễ nay trời mưa lầm tã, u con không đi chợ được, nhà túng lắm! con không có tiền mua giấy bút, u con bắt bỏ học đi làm nhà máy tơ Ông cai đã đưa cho u con vay những ba đồng bạc trước. May có tiền ấy u con đã trang trả công nợ cùng lấy tiền làm giỗ cho thầy con. Tình cảnh con khổ-sở đành phải bỏ học! con xin lạy thầy cùng từ biệt anh em.

Thương ôi! một cậu học trò đầu còn xanh, tuổi còn trẻ đang ngồi trong lớp học hành, nay đã thành một chú thợ con con trong nhà máy!

Ấy là một câu chuyện một người học trò ngoài tỉnh thành, cái cảnh học trò nghèo ở nơi thôn-quê bị bỏ như thế là câu chuyện hàng ngày!

Các quan thanh-tra thường quở-trách các ông giáo ở các trường yếu-lược về việc ít học-trò như thế thực là oan! Những năm trời làm đại hạn, thóc cao gạo kém, cơm không đủ no lòng, còn biết lấy tiền đâu mà sắm sách mua vở để được cái danh-dự làm cậu học-trò!

Những người lên xe, xuống ngựa, đồng bạc coi như đồng xu, có thấu chăng đến cái cảnh huống bọn học trò nghèo cho không?

« Hội học-giới-bảo trợ » mục đích cốt-yếu là cứu bần, nghĩa là giúp lương-thực, sách vở cho học-trò nghèo có trí thông-minh, học-hành cần-mẫn để học cho đến thành-tài. Đáng khen thay!

An có dì h non Côi, tay ngai có giòng sông Vị, đất Nam-thành là nơi văn vật trước kia đã tác-thành biết bao nhiêu là sỹ tử thành-tài, để giúp việc triều-đình, giúp nhà nước Bảo-hộ, để lợi dân, ích-quốc, há ngày nay lại không còn giữ được một dấu vết quý chuộng việc học ru!

Quan đốc Michel lập ra hội Học-giới bảo-trợ, thực từ trên được quan chúa tể Đông-pháp là quan Toàn-quyền Merlin đỡ đầu mà ngợi khen mục-đích, dưới được quốc-dân ca tụng hoan nghênh! Hội lập thành chưa được một năm mà số hội-viên các hạng cộng đã được linh ba ngàn rồi!

Ngoài mục-đích tư cấp cho học-trò nghèo ta lại nên mở quyển điều lệ hội xem còn những điều gì nữa:

Hội có dùng máy chớp ảnh để các tráng dạy địa-dư cùng cách-trí; dùng máy chớp ảnh mà giúp việc dạy cách-trí cùng địa-dư thì thực là bổ-ích vô cùng! các báo hàng ngày đã ca-tụng cái cách giáo-dục gián-tiếp ấy! học đến đâu thì đã có cảnh-tượng hiển-nhiên ở trên màn ảnh, học-trò vừa

(Xem trang thứ tư).

Cần dùng nhiều **CAI ĐẦU THỰC GIỎI** để đi làm trong miền Thanh-hóa.

Hỏi tại bản-quán, từ 3 giờ đến 6 giờ chiều.

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MẠI CHÍNH TỔNG CỤC
của Đông pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GÀ
Giữa phố hàng Gai số 83

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 21 février 1924

PHÚC THỦY NAN THU
(Tuần-Ty)

Các quí khách, ai đã xem qua cũng đều khen ngợi. Thật là một tích hát có giá trị.

Tối thứ sáu 22 février 1924

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

MÀI GƯƠM DẠY VỢ
(Hát chèo)

Tích thứ hai

TAM CHIẾN LÃ BỐ
(Trẻ-con diễn)

THÉATRE MUNICIPAL

Directeur : Maurice DUPUIS
Régisseur Général : Louis DEGRANGE
Secrétaire caissier : Michel DINCK

CÒN DIỄN CÓ 3 TỐI NỮA MÀ THÔ

Thứ năm 21 Février 1924

GIROFLÉ-GIROFLA

Tiểu nhạc-kịch, rất vui từ đầu đến cuối, nhất là Mme Virgitti cùng M. Richaud, tối hôm ấy sẽ trổ hết tài, cùng những câu hát lúc lên bổng xuống trầm, văn-chương tuyệt bút, thật là :

Trong như tiếng hạc bay qua,
Đục như nước suối mới qua nửa vời.

Có hạng vé riêng cho bà con thành phố ta, rất rẻ.

Tối thứ bảy 23 Février 1924

TA BOUCHE

Tiểu nhạc-kịch pha lẫn hý-kịch, chia làm ba hồi, buồn cười vỡ bụng, vui từ đầu đến cuối, y-phục theo lối mới. Buổi hát tối hôm ấy riêng cho bọn thiếu-niên mà thôi.

Tối chủ nhật 24 Février 1924

(Tối cuối cùng vụ rét năm nay) Được bao nhiêu sẽ biếu cả gia-quyến M. Kyriadès (bị nạn ô tô)

MIREILLE

Đại nhạc-kịch rất hay, các vai đanh ca sẽ trổ hết tài lực ganh nhau ở trước sân khấu, nhất là Mme Virgitti cùng M. Richaud tối hôm ấy sẽ cùng nhau hát những câu lúc vui, lúc buồn, than vãn rất não nùng.

Số là nàng Mireille vốn là một vị tiểu-thư con gái một ông phú-hộ, có một bữa nàng Mireille du-lịch tại vườn hoa, sự tự nhiên gặp gỡ chàng Vincent vốn là con nhà tầm thường, một đôi trai tài gái sắc ý hợp tâm đầu, chàng Vincent đánh liều thú thật với phụ thân, sang nói cùng cha nàng Mireille để xin cưới. Nhưng cha nàng Mireille không thèm tiếp đãi, rẻ khinh bỉ, không bằng lòng gả con gái cho chàng Vincent.

Nàng Mireille từ đó trở đi đêm quên ngủ ngày quên ăn thật là :

Yêu anh chàng rượu mà say
Cho giấu chàng thảm, mà đau đớn lòng.

Kết cục: — Nàng Mireille có một ngày kia trốn nhà, mà chạy qua trên con đường bạc mệnh, lại nhà bà con để nhờ nói hộ với cha nàng, nhưng đi được nửa đường thì bị cảm rồi mất.

Thế mới biết rằng kiếp hồng nhan thì hay bạc mệnh, thương thay! Hạ màn.

M. D.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thôi sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E CHATAIGNEAU.
2094. Y. M. GRENÈS.

HỠI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYỄN, BỆNH HEN!

Đừng thấy mắc bệnh mà đã nản lòng, nên dùng thuốc ABYSSINIE EXIBARD (REMÈDE d'ABYSSINIE en POUDRE) bằng bột, bằng thuốc là hút, thì thấy dễ chịu ngay, và khỏi tức thì.

Có bán tại : H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và các hàng Bào chế.

MARQUE DÉPOSÉE

Gửi bán tại BLANC, Hanoi / MONTÈS, Hanoi

祥和裕

YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiều, hàng tàu nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.

Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ) như the, xuyến, lĩnh, lụa, bông, quế, sâm cao, và hàng Saigon như lĩnh, the, sâm cao.

Nay mới có đủ các mùi lông thảm, nhung dạ và rất mạn rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu xin gửi contre remboursement.

Cẩn bạch
2010 YU-WO-TSÉONG

Số 68

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên tử phong cho là « Hoàng văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xấc-láo thì được phép đá-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất ly-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Yến-bạch-hạm nói :

— Tiểu-đệ chờ mãi không thấy đại-huynh về, mới một mình thủng-thỉnh đi ra phía thành nam, nhân thấy phong cảnh đẹp mắt, cứ lững-thững đi mãi. Bấy giờ mỏi chân yếu sức, phải ngồi xuống nghỉ. Bỗng thấy một khu vườn hoa lộng-lẫy, liền tiến vào xem. Khi vào đến dưới một cái nhà lầu kia, chỗ ấy hoa mai nở nhiều, tiểu-đệ đang mải xem hoa, chợt thấy cánh cửa sổ trên lầu sịch mở, có một vị thiếu-nữ ngảnh ra, mặt hoa da ngọc, mắt phượng mày ngài, không thể tả sao cho hết được cái đẹp. Dẫu *Tây-thi*, *Vương-tường* (1) thuở xưa, chẳng qua như thế mà thôi. Người thiếu-nữ ấy trông thấy tiểu-đệ, cũng không e lệ cho lắm, vậy nên tiểu-đệ nhìn được kỹ-càng. Ai ngờ có mấy đứa bộc-phụ kia, thật là hung ác lạ thường, hầm hầm chạy ra xua đuổi tiểu-đệ. Tiểu đệ bị chúng xua đuổi, phải tức khắc lui ra, không còn biết làm thế nào, mới đề một bài thơ tứ-tuyệt ở ngoài cửa vườn. Đề thơ xong, vừa toan ký tên để cho nàng biết thì lại bị một đứa ác-nó nhỏ trông thấy, nó kêu rầm lên rằng tiểu-đệ vẽ bậy vào tường, rồi quát-mắng nọ kia, định gọi người ra bắt. Tiểu-đệ trộm nghĩ khu vườn hoa ấy tất là của một vị công-hầu có quyền thế chi đây, mình là kẻ hàn-sĩ ở phương xa đến, địch lại làm sao cho nổi, mới vội-vàng dảo bước đi thẳng. Tiểu-đệ dẫu bị một buổi sợ, nhưng được gặp một người con gái đẹp xưa nay chưa từng trông thấy bao giờ, thiết-tưởng còn hơn đại-huynh nhiều lắm vậy.

Bình-như-hành liền cười mà bảo rằng :

— Đại-huynh chỉ biết bình-phẩm người đẹp, mà không biết người đẹp tất phải có tài thì mới đáng quí. Này này, nhan-sắc kiều-mị, dẫu đánh rằng đẹp, nhưng nếu không có tài để phát-triển tinh-thần thì cũng ví như hoa, như liễu, như oanh, như yến, như châu, như ngọc mà thôi. Dẫu có được người sủng-ái, chẳng qua chỉ trong nhất-thời, đến khi hoa tàn, liễu úa, oanh mỏi, yến già, châu rơi, ngọc nát thì còn đâu là đẹp nữa! Vậy nên có đẹp lại phải có tài văn-chương, vì hoa thì là danh-hoa, vì liễu thì là dị-liễu, đâu mày cuối mắt, riêng có một cách thanh-tao, khiến người phải yêu-mến, dẫu đến khi oanh yến cã quá thời, châu ngọc đã giảm sắc, mà vẻ người thi-thư, con nhà phong-nhã, bao giờ cũng vẫn như xưa. Tiểu-đệ sở-dĩ không thể quên được nàng *Lãnh-giáng tuyết* kia là vì nàng gồm đủ cả đẹp lẫn tài, nếu đại-huynh cứ bàn riêng về cái đẹp thì trong bọn lượt-là son-phấn, còn có nhiều người đáng để vào trong con mắt thèm-thuồng của đại-huynh vậy.

Yến-bạch-hạm đang cao hứng bị *Bình-như-hành* nói mấy câu, làm cho giảm mất nửa phần, liền đáp lại rằng :

— Đại-huynh nói thế, đã đành rằng phải, tiểu-đệ đây cũng vị-tất không biết lấy tài làm đẹp, nhưng tiểu-đệ trông người con gái ở trên lầu kia, dung-nhan sáng-sủa, lanh-lợi lạ thường, nếu không phải là người gồm đủ cả đẹp lẫn tài, khi nào lại có được cái vẻ một ấy, khiến cho tiểu-đệ mới nhác trông thấy, đã phách lạc hồn xiêu, tưởng chừng như khói mây non nước trong khoảng bầu trời, đều không đáng kể. Cứ lấy ý tiểu-đệ thiển-nghĩ thì người đẹp như thế, ắt có tài lạ. Giả-sử cha anh nàng bảo rõ rằng nàng vô-tài, mà tiểu-đệ nhìn cái cách cử-chỉ u-nhàn trinh-thục của nàng, cũng dám chắc là một người có tài vậy.

Bình như-hành lại tủm-tỉm cười mà rằng :

— Tiểu-đệ nói là cái tài chung thiên-hạ cùng biết, mà đại-huynh nói là cái tài riêng một người quá yêu. Cổ-nhân có câu rằng : *« Chưa lên Thái-sơn, chưa biết thiên-hạ là lớn »* chính nghĩa thế đó! Bây giờ tiểu-đệ cùng đại-huynh tranh-luận, chỉ tiếc rằng đại-huynh chưa được trông thấy nàng *Lãnh-giáng-tuyết* của tiểu đệ. Nếu được trông thấy nàng *Lãnh-giáng-tuyết* của tiểu-đệ rồi thì tất không nghĩ như thế.

Yến-bạch-hạm nói :

— Bây giờ *Lãnh-giáng-tuyết* đã là hạc nội mây ngàn rồi thì tha-hồ cho đại-huynh nâng cao phẩm-giá, còn ai dám biện-bạch thị-phi; đến như mỹ-nhân ở trên lầu kia, cách đây cũng chẳng bao xa, dẫu hầu-môn nghiêm-cấm mặc lòng, nếu ta cố ý khẩn-cầu, may cũng có phen được gặp. Khi đại-huynh được trông thấy người ấy, bấy giờ mới biết là tiểu-đệ có con mắt tinh đời.

Hai người cùng nhau tranh-luận, cười nói hồi lâu, bấy giờ người nhà dọn rượu, lại cùng nhau uống rượu mãi cho đến canh khuya mới đi nghỉ. Đến ngày hôm sau, ăn cơm sáng xong, *Yến-bạch-hạm* rủ *Bình-như-hành* cùng đi ra phía thành-nam để dò hỏi.

Tên tiểu-đồng theo hầu hôm trước nói :

— Tiên-sinh chớ nên đi nữa! khu vườn hoa ấy tất là của một vị đại-hương-hoạn. Hôm qua tiên-sinh đề thơ ở trên tường, người nhà ông ta đã quát-mắng rầm-rĩ và gọi người ra đuổi bắt. May mà ta dảo bước ruổi mau, không đến nỗi bị chúng làm nhục. Nếu hôm nay dò đến, lỡ khi chúng trông thấy, tất lại sinh sự lôi-thôi. Vả ở chốn Kinh-thành này không ví như ở đất *Tùng-giang* trước mà bảo rằng ai cũng biết mình. Giản-hoặc chúng làm nhục ta thì biết lấy ai phân-giải. Chi bằng hôm nay hai tiên-sinh nên cùng đi chơi chỗ khác là hơn.

Bình-như-hành nghe nói, cũng lẩm nhẩm gật đầu mà rằng :

— Nói có lẽ phải! Hôm qua tiểu-đệ bị quan Hồng-lô họ *Lãnh* làm nhục, cũng chỉ vì thế!

Yến-bạch-hạm ngoài miệng dẫu không nói ra, nhưng trong lòng chỉ lăm-le muốn đi dò hỏi. Mọi người lại bàn ra nói vào trong một hồi lâu, rồi *Yến-bạch-hạm* cứ lẳng-lặng cải dạng thanh-y, một mình lẻn đi, chẳng cho ai biết cả. Lại cách độ một hồi lâu nữa, *Bình-như-hành* tìm *Yến-bạch-hạm* để nói chuyện mà tìm chẳng thấy đâu, bấy giờ mới biết là *Yến-bạch-hạm* đã đi đâu mất.

Người nhà *Yến-bạch-hạm* nói :

Quyết nhiên là thầy tôi lại đi ra phía thành nam rồi.

Bình như-hành lại hoảng-hốt mà rằng :

— Đi có kẻ nọ người kia, còn sợ sinh sự lôi-thôi, huống chi là đi một mình, lỡ có sự gì, còn biết lấy ai phân-giải, âu là chúng ta mau mau cùng đi mới được.

(Còn nữa)

(1) *Vương tường* tức là Vương Chiêu-quân ở trong bộ tiểu-thuyết « Song phượng kỳ-duyên ».

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

hiểu vừa nhớ lâu! Đại-khái như học về bệnh ho-lao, chụp ngay một người mắc bệnh; người gầy còm, cái da bọc cái xương, nào khạc nào nhổ! kia buồng phổi người mắc bệnh lao bị vi-trùng khoét cắn đứt nát cả ra! kia kính phóng-đại (microscope) trông thấy những vi-trùng ghê gớm ngo-ngoay.

Hội lại lập trường thể-dục, mua khí-cụ dùng về thể thao để học-trò hàng ngày tập luyện cho thân-thể khỏe mạnh, chân tay cứng cáp. Muốn đời người được vô bệnh hưởng-thọ tuổi giời thì cần có ba điều: vui vẻ, điều độ và thể thao!

Ngoài những việc giúp cho học-trò được hưởng một cái giáo-dục hoàn-toàn hội lại còn giúp về trí-dục đức-dục và thể-dục cho hội-viên nữa.

Hội làm một tập Tạp-chí tam-nguyệt (revue trimestrielle) nội dung đủ các bài bổ-ích về học-giới; nào bài nói về khoa sư-phạm, bài nói về luân-lý, truyện cổ tích có quan hệ đến phong-hóa, hoặc dịch-thuật, hoặc trước tác, tin tức trong hàng tỉnh cùng tập kỷ yếu việc hội. Muốn cho hội-viên cùng quốc dân ai ai cũng có thể mua được thì giá tạp chí bán cực rẻ đủ vốn in thôi, muốn cho hội-viên có chỗ giải-trí phòng-nhã khỏi phải cái hại cờ bạc cùng trong vòng hoa nguyệt thì hội có lập một phòng đọc sách (salle de lecture) đủ các thứ báo tây nam, các sách truyện có ích. (hoặc mua hoặc các bực thức giả ban cho) cũng có phòng chớp ảnh một tuần lễ hai kỳ.

Đọc hết quyển điều-lệ hội Học-giới bảo-trợ (société de patronage des écoles publiques) không thể không có cảm tình cùng mục-đích hội, nên dám đánh bạo mượn bút viết mấy hàng sơ sài quê-kịch này giới thiệu cùng quốc dân một hội mới lập thành ở Nam-định.

Hi-vọng rằng: **c các bực xưa nay vẫn đeo một bầu nhiệt-huyết về việc khuếch-trương việc học trong nước nên kíp dấu đơn vào hội mà tán thành cho hội; há chẳng là một dịp tu-nhân tích-đức cho đồng bào ru!**

Mong thay! mong thay!

(Ngài nào muốn vào hội hoặc muốn xem điều lệ xin viết giấy cho M Phạm-hữu-Du, hoặc M. Tuân instituteurs au groupe scolaire Nam-định).

Tú-Sơn

VIỆC KINH-ĐÔ

Giá ngự Du-xuân. — Ngày mười một tháng giêng năm nay, hồi bốn giờ chiều Hoàng-thượng giá ngự Du-xuân. Hoàng thượng ngự bằng xe ô-tô, có bốn thị-vệ đi xe mô-tô theo hầu trước xe ngự, ở sau lại có hai xe ô-tô nữa của các quan văn võ theo ngự giá mà ngự vào phủ Khâm-sứ để đáp lễ, tại đó có trần thiết tề chỉnh và dàn hầu có binh lính nghiêm trang. Quan Khâm-sứ cùng các quí quan tiếp Hoàng-thượng vào có thiết tiệc-tịch, khoản đãi rất trọng thể xong, thì ngự giá hồi-loan về thẳng đại nội, chớ không đi dạo như các năm trước mà bương ăn bát hạ cũng đình bãi hết. Năm nay sở dĩ Hoàng-thượng không ngự dạo du xuân như các năm trước là nghe đâu vì thánh-thể có vi-dạng nên không tiện ngỏi lâu.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Trận mưa đá hôm mồng một tết. — Cái tin về trận mưa đá hôm mồng một tết ở mấy vùng thuộc huyện Lệ-thủy và phủ Quảng-trạch, bản báo đã đăng rồi.

Nay lại được thêm mấy tin nữa, tưởng nên tục đăng để góp vào thời-sự mưa đá.

Cũng cùng một hôm đầu năm, ở làng Vĩnh-phước thuộc huyện Bố-trạch có mưa đá to lắm, mưa trong 15 phút đồng-hồ, hạt mưa to bằng nắm tay, có hạt to bằng cái bình nước. Có mấy người đương đi giữa đường gặp mưa đá áng xuống rách cả áo xống, trầy cả mình mẩy; làng ấy nhiều nhà tranh, ít nhà ngói, nên tổn hại cũng không mấy thí.

Trong tỉnh hạt nhiều nơi có mưa đá, song chỉ có làng Vĩnh-phước này là mưa to hơn hết.

Chết trôi. — Mới rồi, ở làng Phú-kinh thuộc phủ Quảng-trạch có ba đứa chăn trâu lội qua sông bị chết đuối cả ba.

Lũ chăn trâu chăn bò thường hay có tinh nghịch, cho nên lắm lúc chết **oan mạng.**

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thuốc bảo không có pha chế nhiều mốc.

Mỗi hoàn 0,50 cs (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

THUỐC PHÁP Ở PHÁP QUỐC LÂM

Trữ tại: 6, Rue de Jouy-le-Roi, PARIS

Cũng có bán tại Hanoi, Haiphong, Namdinh, Vinh, Tourane, Quinhone, Hue, và các hiệu bào-chế khác.

MỘT HỘP THUỐC HƯỚN VALDA

dùng trong 15 ngày phải lắc thì dù ngăn ngừa

Khỏi đau đớn cổ họng. Khỏi đau phổi và đủ trừ các bịnh

NHƯNG LÀ

Sổ mũi, nghẹt mũi, phong hàng, ngoại cảm, bệnh đau nhức nổi xám, vân, vân

MÀ NHỨT LÀ PHẢI

ĐỔI CHO ĐƯỢC

THIỆT THUỐC HƯỚN - VALDA -

bên dùng trong hộp mới thiệt, trên nắp Lớp nhôm phải có chữ kép

- VALDA -

mới thiệt phải

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

泰 LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110

HANOI

Bản-hiệu chuyên nghề ngót 30 năm, buôn bán thực thà, được nhiều qui-khách chiếu-cố, hàng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Laos.

Dù khách quen hay lạ, hễ gửi Commande mà có đặt tiền trước thì bản hiệu cũng chiếu theo thời giá mà gửi đồ đến tận nơi. 2085

Nhà Bán-đồ « TAM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sang.

QUINQUINA CUSSAC

BỔ SỨC — KHỎE NGƯỜI

Chẻ bằng rượu vang tốt. Rượu ấy làm cho ngon cơm, và cái vị nó rất ngon.

Rượu ấy khỏe và bổ làm cho người mới dau khỏi được phục-sức, trị được bệnh huyết-suy, bệnh sốt-rét cùng bệnh mệt nhọc.

Ai muốn giữ gìn sức-khỏe nên dùng rượu này.

Hiệu GUIONEAUD FRÈRES

HANOI — HAIPHONG

Đứng làm đại biểu bán rượu này cho khắp cả hạt Đông-pháp

Hỡi các ông mắc phải bệnh lĩnh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhầm, tổn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tỉnh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ. 2082

CÁO-BẠCH

Hội lập Nghĩa-địa tỉnh Thanh-hóa có lời kính-cáo các ông các bà biết rằng khu đất hội mới mua ở địa-hạt làng Tanh-xá Quảng-xá và Mai-sơn để làm Nghĩa địa cho người Nam mình, nay hội đã sửa sang có qui-củ rồi, vậy xin các ông các bà nên mau đến cất các mồ-mả của mình để linh tỉnh lúc trước trong khu đất ấy và đem táng tại nơi đất mà hội đã sửa sang riêng cho hàng cải-táng.

Nếu từ nay cho đến hết hai tháng, mồ mả nào còn thừa lại không thấy ai đến bốc, hội sẽ kể mồ-mả ấy là mồ vô chủ và sẽ cất đem táng tại nơi đất mồ mả vô thừa nhận.

Hựu, hội đã sửa sang một nơi đất để riêng cho hàng tăng, vậy tự nay giờ đi, bất kể hàng người nào bất hạnh mệnh-một, người nhà có thể xin hội đem vào táng tại đấy được, không phải mất tiền nong chi cả.

Nay kính cáo

Nam Khải-Định thứ 8 tháng 12 ngày 2

Lập Nghĩa-địa hội, hội-trưởng

BÙI-TƯỜNG-LÂN

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí** để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số từ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

痔醫林桂張

MỚI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ!

XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (cái là bệnh lôi ti) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, cần cần đến khi đại-tiện xong rồi thì lưu-huyết, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề sau khó chữa.

Bởi sao chữa bệnh này đều đang đau cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, bởi nên tôi đang tìm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những mắt mụn lở kỳ rạng rói, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM

36, Phố Hàng Đường. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, để chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.

Các tỉnh nhờ đến xin hỏi tiếp.

Thư tín xin trả lời ngay. 2096

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM

số nhà 20, phố Phúc-kiến

Chủ nhân: DƯƠNG BÁ TRẠC

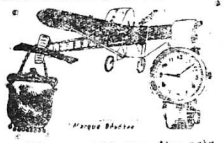
Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách dùng thử, sẽ biết thực-hư. 2095

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pekin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật đối đãi.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thứa đã lâu lắm nay mới đến nơi song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiều khách.

Xin các qui-khách có lòng chiếu cố thì mọi đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA. Bijoutier

Phố Hàng Bồ, số nhà 28. Hanoi.

2032

Kính mát tròn, Gọng mầu vàng, Vành đồi-mồi, Giá bán hạ, Đồng bảy thôi (1$70)

Ở tỉnh xa, thêm ba hào vào tiền cước:

Dùng đeo tết, trông rất đẹp!!

kính (Alluminium)

Lu-mi-nôm, Giá sáu bảo,

Xin mua mau, kẻo hết dịp.

Bán tại hiệu:

LY-SENG-BAO

42, Phố hàng Bồ, Hanoi 2062

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

醡補

J. BLANC (*đệ nhất hạng bào-chế*)

Ông L. BLANC (*người nối-nghiệp*)

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

氣體倉者啞每吉啞沒嘛體歐映稱

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC

31 phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2099

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sang và nhanh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi: **Hiệu NAM-THỊNH**

Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

NƯỚC HOA THƠM

CÔ BA

PACHOD Frères & Cie LYON

2098

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬT